

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-21
Besvaras senast
2024-10-30 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:263 AI, annan ny teknik och de mänskliga rättigheterna

Amnesty Internationals senaste State of the World's Human Rights-rapport belyser hur den teknologiska utvecklingen, särskilt inom områden som artificiell intelligens (AI), ansiktsgenkänning och övervakningsverktyg, har medfört nya risker för de mänskliga rättigheterna. Enligt rapporten används dessa teknologier av stater för att övervaka och kontrollera sina medborgare, vilket leder till allvarliga intrång i deras privatliv och grundläggande friheter. Särskilt utsatta är marginaliserade grupper som etniska minoriteter och flyktingar, som ofta står i skottlinjen för statliga övervakningsåtgärder.

Bristen på tydliga internationella regleringar gör att teknologier som generativ AI och realtidsansiktsgenkänning inte bara riskerar att bli verktyg för brottsbekämpning utan också kan användas för att stärka repressiva regimer och skapa nya former av diskriminering. Amnesty framhåller att tekniken ofta utnyttjas för att begränsa yttrandefriheten och rätten till privatliv samt för att samla in och analysera data som senare används för att kartlägga och övervaka oppositionella, journalister och civilsamhällesaktörer.

Samtidigt har EU tagit ett viktigt steg framåt med sin nya AI Act, som trädde i kraft den 1 augusti 2024. Lagen är världens första omfattande reglering av AI och fokuserar på att reglera system med hög risk för medborgarnas hälsa, säkerhet och grundläggande rättigheter. Lagen förbjuder bland annat AI-system som möjliggör "social scoring" och begränsar användningen av realtidsansiktsgenkänning till mycket specifika fall, som att hantera allvarliga brott och terroristattacker. Trots detta erkänner EU att ytterligare steg krävs för att effektivt reglera ny teknologi, både inom unionen och på global nivå. EU:s initiativ med en särskild AI-kod är ett viktigt steg i riktning mot tydligare ansvarsutkrävande och transparens, men det krävs internationella överenskommelser och regleringar för att möta utmaningarna på ett heltäckande sätt.

För oss socialdemokrater är det avgörande att Sverige tar en aktiv roll i denna process, både inom EU och i det globala arbetet för rättvis och reglerad användning av ny teknologi. Det är centralt att vi försvarar de mänskliga rättigheterna och arbetar för att skydda de mest utsatta, samtidigt som vi säkerställer en säker och rättvis teknisk utveckling. Regeringens nuvarande linje visar visst engagemang för dessa frågor, men vi ser behovet av att intensifiera arbetet för globala lösningar och samverkan för att möta

utmaningarna.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Vilka initiativ avser ministern att ta för att säkerställa att Sverige, inom ramen för internationella samarbeten och regelverk, arbetar för en mer effektiv reglering av dessa teknologier och skyddar mänskliga rättigheter globalt?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck